

**Veldlessen op de
Landtong Rozenburg
Verslag 2014**

ARK
NATUUR
ONTWIKKELING

Inleiding

Natuurbeleving is nog steeds heel belangrijk voor een gezonde ontwikkeling van kinderen. Ook het besef dat natuur nuttig, mooi, leuk en spannend is moeten kinderen tijdens hun kinderjaren meekrijgen, zodat zij dit gedachtegoed kunnen vasthouden en doorgeven als ze volwassen zijn.

Door subsidie van het Rotterdamse Havenbedrijf konden in 2014 weer heel veel kinderen met al hun zintuigen de natuur waarnemen en beleven tijdens een buitenles op de Landtong Rozenburg. In hun kielzog trokken de kinderen leerkrachten en ouders mee die op hun beurt werden geprikkeld door het bijzondere gebied en daardoor besef hebben gekregen van de natuur in hun omgeving.

Op de Landtong Rozenburg mag overal worden gestruind. Hierdoor kunnen de kinderen de natuur nog intenser beleven. Met behulp van een presentatie vooraf in de klas, een boekje met opdrachten en allerlei onderzoeksmaterialen, worden ze geprikkeld om de ruige, spontane natuur te ontdekken.

Dit verslag geeft u een indruk van hun ervaringen en geeft een overzicht van de scholen die hebben deelgenomen aan het programma.

Ik wens u veel plezier bij het lezen van dit verslag.

Paul Grootenboer
Educatief medewerker
ARK Natuurontwikkeling

Hoi Paul,

In het werkboekje stond bij "na de veldles" of de kinderen wat geleerd hadden van de buitenles. Sommige kinderen hadden ingevuld: "Niets". Wat blijkt nu, dat de kinderen deze buitenles meer als spelen zagen. Ze hadden niet in de gaten dat ze aan het leren waren, want dat doe je toch op school. Spelenderwijs buiten leren, terwijl de kinderen er zelf geen erg in hebben. Een betere manier is er niet, vind ik. Genieten dus, dankzij jouw les. Nogmaals bedankt!

Graag tot volgend jaar.

Groeten,

Dick Zwart
CBS Merula
Heenvliet

Enthousiaste basisscholen.

Het lesproject is bedoeld voor de groepen 7/8 van basisscholen in de omgeving van de Landtong Rozenburg. Hieronder vallen basisscholen uit Rozenburg, Brielle, Rockanje, Oostvoorne, Heenvliet, Geervliet, Spijkenisse, Zuidland, Zwartewaal, Maassluis en Maasland.

De scholen worden ieder jaar benaderd om deel te nemen aan het lesproject op de Landtong. De leerkrachten die al een tijdje meedoen zijn ieder jaar heel enthousiast en schrijven zich meteen in. Andere scholen slaan een jaar over als ze werken met combinatiegroepen. Ieder jaar zijn er genoeg groepen die zich aanmelden om aan het vereiste aantal van het Havenbedrijf te komen. Logisch, want het is erg leuk!

De scholen in Rozenburg kunnen zich inschrijven via Kinderboerderij de Beestenboel en de scholen in Maassluis via het Duurzaamheidscentrum in die plaats. Indien nodig nemen de educatieve medewerkers van ARK een aantal lessen over van deze 2 instellingen. Hiervoor zijn uren opgenomen in de begroting van het Havenbedrijf. In 2014 zijn die uren volledig aangesproken.

Gastles vooraf

Voordat de klas het gebied bezoekt krijgen ze een gastles met een presentatie van het gebied. Hierin komt de natuur in dit bijzondere gebied in de Delta aan de orde. De combinatie van zoet – zout en een open verbinding zijn boeiende onderwerpen die eerst op het smartboard tot leven komen, maar later in het echt kunnen worden ervaren.

Naast onderwerpen over het water rondom de Landtong komen ook onderwerpen als natuurlijke begrazing en kringlopen aan de orde. Natuurlijk wordt ook uitgebreid ingegaan op de aanwezigheid van de kuddes Konikpaarden en Schotse hooglanders. Zij zorgen voor een enorme variatie in het gebied door hun graasgedrag en hun overige activiteiten. Ze maken zandkuilen, schuilplekken en creëren kansen voor een heleboel andere flora en fauna. Door de presentatie is de klas goed voorbereid voor het bezoek aan de Landtong. De foto's van het gebied en de activiteiten die ze er kunnen doen maken de kinderen nieuwsgierig en enthousiast. Ze kunnen vaak niet wachten om het gebied te bezoeken!

De veldles

De meeste groepen komen met auto's naar de Landtong en daardoor nemen de kinderen meteen een groep volwassenen mee die daardoor het gebied ook leren kennen. De ouders gaan als begeleiders met de kinderen mee op struintocht. Zo ontdekken ze meteen dat de bezoekers van de Landtong niet op het asfaltpad hoeven te blijven.

In het begin blijven sommige groepjes nog wat onwennig in de buurt van de leskar of in de buurt van het fietspad. Het is ook niet zomaar iets om overal te mogen struinen en je eigen weg te zoeken dwars door de bossen en struiken. Alle zintuigen worden aangesproken en de tijd vliegt voorbij.

Lachen als iemand in een koeienvlaai heeft gestapt. Speuren in een konijnenhol om te zien of de bewoners thuis zijn. Met je voeten blijven haken achter een dauwbraam. Glibberend een heuvel aflopen en het laatste stukje rennend. Brandnetels proberen te ontwijken. Plotseling oog in oog staan met een kudde Schotse hooglanders of Konikpaarden. Dat is allemaal mogelijk tijdens een veldles.

Tijdens het struinen kwamen de kinderen vaak modder tegen. Dat heeft op sommigen een onweerstaanbare aantrekkingskracht. Maar modder heeft soms een behoorlijke honger en heeft dit jaar dan ook al een aantal laarzen verslonden. Dan maar terugfietsen op je sokken.

Zolang de verrekijker maar schoon blijft!

Een aantal verslagen van veldlesmedewerker Joost de Kurver

Startpunt, Maassluis, groep 7b

De leraar is erg enthousiast over de veldlessen. De zon schijnt en het is warm in tegenstelling tot vorig jaar. Bij de opdracht waterdiertjes wordt een grote larf van een waterkever gevangen en een waterscorpioen. Omdat de grazers helemaal achterin het terrein lopen wordt iets eerder met de opdrachten gestopt, zodat we met de fiets de dieren kunnen opzoeken.

De kleine groep Koniks is van plan zich langs de route te verplaatsen waar wij met de fietsen staan. Deze moeten we dus even de ruimte geven.

Startpunt, Maassluis, groep 7a

De veldleskar wordt in de noordkant van het terrein geplaatst. De opdracht grote grazers is populair, maar de bijbehorende opdracht poep wordt met name door de begeleider minder enthousiast ontvangen. Er worden veel rupsen gevonden van de Sint-Jacobsvlinder en een aantal struiksprinkhanen. De grote wilg bij de leskar is voor sommige kinderen onweerstaanbaar en moet beklommen worden.

Ichtus, Maassluis, groep 7

Tijdens de opdracht waterdiertjes zijn er veel Bootsmannetjes gevangen. Deze kunnen bijten, wanneer je ze oppakt, zoals de kinderen zelf ondervonden hebben. Eenmaal in de "vette cuvet" zijn ze goed te observeren. Een groepje kinderen heeft afval gevonden dat is achtergebleven van een barbecue. Uit eigen beweging hebben ze het opgeruimd en meegenomen naar de leskar.

Verzameld afval van een barbecue.

Tassenboom

Vangsten bekijken in de "vette cuvet"

Deelnemers

In 2014 hebben in totaal 896 kinderen en 189 ouders en leerkrachten de Landtong verkend tijdens de veldles “Struinen op de Landtong Rozenburg”!

Veldlessen op de Landtong Rozenburg 2014	Aantal groepen	Aantal kinderen	Aantal volwassenen
Regulier aanbod veldlessen (scholen uit, Brielle, Heenvliet, Geervliet, Vierpolders, Abbenbroek, Zuidland, spijkensisse,)	25	645	140
Extra veldlessen verzorgd voor kinderboerderij Beestenboel (scholen uit Rozenburg)	3	88	16
Extra veldlessen verzorgd voor Duurzaamheidscentrum Maassluis (scholen uit Maassluis)	7	163	33
	35	896	189

De kinderen hebben een prima ochtend gehad. Ik sprak vandaag een ouder die mij vertelde dat ze afgelopen zondag op de Landtong zijn geweest op verzoek van haar dochter. Haar dochter vertelde alles wat ze had meegemaakt, de ouders kregen praktijkles van haar. Leuk hè?

Dick Zwart
CBS Merula
Heenvliet

Het lesboekje

Sinds het begin van de veldlessen op de Landtong Rozenburg kunnen de kinderen kiezen uit een aantal goedgekozen opdrachten. De opdrachten stonden in een boekje dat ieder kind na de presentatie op school kreeg uitgereikt. Bij iedere opdracht stonden een aantal vragen die konden worden beantwoord tijdens de veldles.

Het meenemen van zo'n boekje is lang niet altijd handig tijdens het struinen, want je wilt je handen vrij hebben om van alles te onderzoeken of om je evenwicht te bewaren.

Hoewel sommige kinderen of zelfs hele groepjes nauwgezet de opdrachten invullen, vaak daartoe gestimuleerd door de begeleidende ouder, bleek het ook dat de meeste kinderen tijdens de veldles het liefst bezig zijn met ontdekken, speuren en verzamelen. Van het invullen van de boekjes kwam lang niet altijd iets terecht. Vaak werd er maar 1 boekje per groepje ingevuld en bleven de andere boekjes in de tas.

Opdrachtkaarten

Om kosten en het milieu te sparen is er voor gekozen om vanaf 2015 over te stappen op het gebruik van opdrachtkaarten. Het ontwikkelen van deze kaarten brengt alleen nog maar eenmalige kosten met zich mee. Daarna gaan ze heel lang mee en kunnen eenvoudig worden vervangen. Het gebruik van deze kaarten is geen experiment. Uit ervaring in andere gebieden blijkt dat de opdrachten even goed worden uitgevoerd.

Een voordeel van het boekje was dat er op de schutbladen informatie stond voor de ouders die het boekje na de veldles van hun kind kregen te zien. Ook konden kinderen al in de klas aan de veldles werken door in het boekje hun verwachten op te schrijven en na de veldles hun ervaringen. Deze voordelen gaan niet verloren. Want naast de opdrachtkaarten wordt er gewerkt aan een dubbelgevouwen a-4tje waarin deze elementen terugkomen. Dit document wordt vooraf aan de school gestuurd zodat zij dit zelf kunnen kopiëren en uitdelen aan de kinderen. Dit brengt veel minder kosten en verspilling met zich mee.

Door deze aanpassing zullen de kinderen, begeleiders en ouders waarschijnlijk nog meer gaan genieten en leren van de veldles. Dat leest u volgend jaar!